

2020. № 2 (58). Р. 16–24. URL :
<http://apdu.journal.kharkiv.ua/index.php/apdu/article/view/419/583>

3. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про унесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» від 30.04.2020 р. № 584.

4. Records of the General Conference 33rd session Paris, 3–21 October 2005 Volume 1 Resolutions.

Александр Кучабський, доктор наук з державного управління, професор,
Гданський університет, Польща,
Володимир Стрельцов, доктор наук з державного управління, професор,
Поморська Академія, Польща

ВПРОВАДЖЕННЯ ПОЛІТИКИ ДОСТУПНОСТІ ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Одним із основних завдань публічних електронних інформаційних ресурсів є накопичення, зберігання та обробка інформації для прийняття рішень державними службовцями, у тому числі при наданні публічних послуг. Однак брак електронних взаємодій між державними реєстрами зумовлює цілу низку різних проблем, що призводить до погіршення якості надання державних послуг, особливо в електронній формі.

Проект USAID/UK aid «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах/TAPAS» провів дослідження щодо стану розвитку державних інформаційних систем, яке засвідчило, що понад 80 % персональних даних все ще дублюються в державних реєстрах. Це й величезні додаткові витрати – приблизно *21 млн грн* щороку йде на утримання одного реєстру, тоді як їх понад 350 [1]. Така незручність в отриманні послуг, корупційні ризики та низька ефективність роботи суб'єктів владних відносин була частково усунута шляхом впровадження національної системи електронної взаємодії державних інформаційних ресурсів «Трембіта».

Разом з тим, оновлена Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року та План заходів з її реалізації передбачають створення ефективної, прозорої, відкритої й гнучкої структури державного управління із застосуванням новітніх інформаційно-комунікативних технологій (електронне урядування) [2]. Але було б доцільно передбачити в плані заходів з реалізації Стратегії проведення навчання працівників структурних підрозділів, відповідальних за формування та використання публічних електронних інформаційних ресурсів центральних і місцевих органів виконавчої влади, а також використання системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта».

Крім того, пріоритетом діяльності є запровадження системи управління якістю, що було визначено у завданнях та ключових показниках результативності, ефективності та якості службової діяльності державних секретарів міністерств та керівників центральних органів виконавчої влади на 2019 рік, затверджених розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1030-р та № 1031-р. [3, 4].

З метою забезпечення організації проведення попереднього обстеження систем управління якістю в органах виконавчої влади та відповідно до повноважень, що визначені в абзаці четвертому пункту 8 та абзаці четвертого підпункту 1 та підпункту 13 пункту 9 Положення про Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2008 року № 5285, Центр розробив та затвердив наказом НАДС від 26 квітня 2019 року № 80-19 Методичні рекомендації щодо проведення попереднього обстеження системи управління якістю міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади [5].

Методичні рекомендації враховують підходи та методологію Загальної схеми оцінювання (Common Assessment Framework, CAF), зокрема CAF2020, що походить від Моделі досконалості Європейської фонду управління якістю (EFQM), та набула велику популярність і широке розповсюдження у державних органах країн ЄС й окремих країнах ОЕСР.

Фактично впровадження політики відкритості публічних електронних інформаційних ресурсів потребує в органах публічної влади горизонтальної структури управління процесом відкриття даних. Для цього Загальна схема оцінювання підходить практично ідеально, оскільки фокусується на цифровізації, гнучкості, стійкості, різноманітності та інноваціях в публічних інституціях. Модель CAF є не лише схемою оцінки різних аспектів діяльності організації. Ця модель передбачає, що всі її елементи взаємопов'язані та впливають один на одного (рис. 1).

CAF, як і раніше складається з 9 критеріїв і 28 підкритеріїв (деякі з підкритеріїв були переформульовані). На рівні прикладів були внесені серйозні зміни, що скорочують опис та їх кількість. Дев'ятикомпонентна модель характеризує основні аспекти діяльності організації, які необхідно враховувати в процесі проведення будь-якого аналізу організації.

Публічні організації, які вже впровадили CAF, можуть здійснювати подальші кроки з формування команди людей, чиї навички та знання дозволять повністю реалізувати потенціал відкриття даних на базі методичних рекомендацій для впровадження політики відкритих даних, підготовлених в рамках проєкту «Прозорість та підзвітність уряду у державному управлінні та послугах (TAPAS) [7].

ЗАГАЛЬНА СХЕМА ОЦІНЮВАННЯ (CAF) 2020

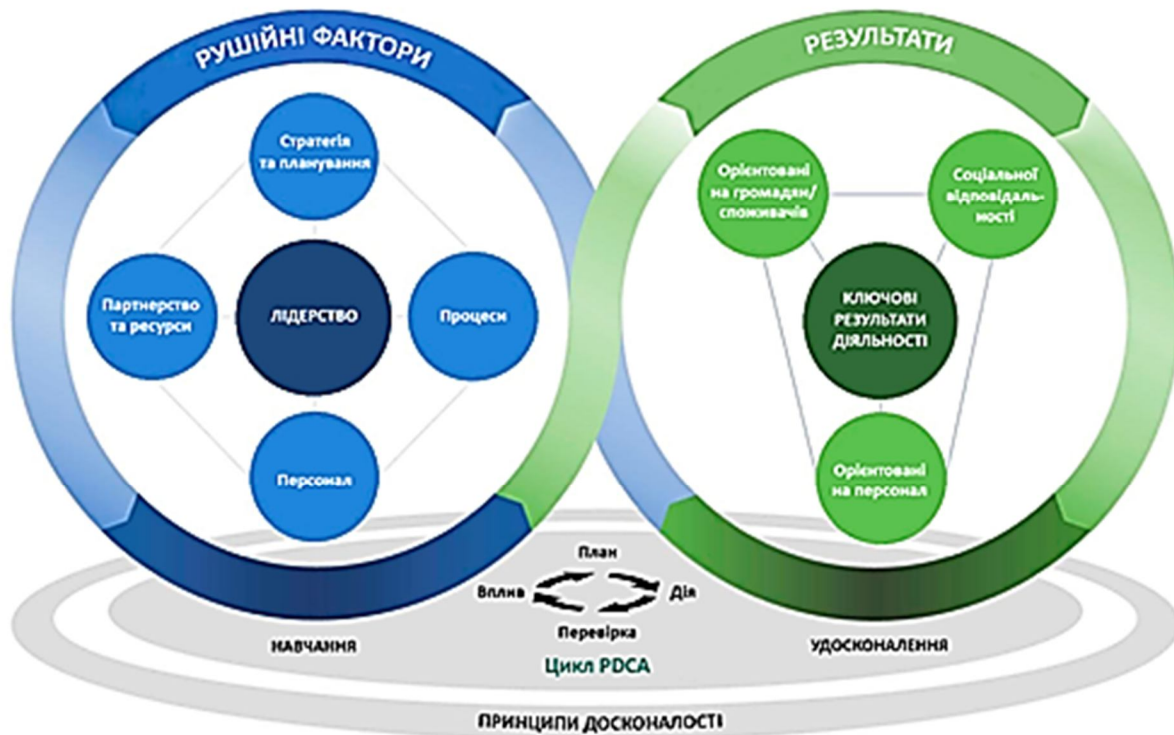


Рис. 1 Загальна схема оцінювання (CAF) 2020 [6]

Зупинимося лише на деяких елементах цих методичних рекомендацій, які потребують уточнення або деталізації. Визначаючи склад команди слід запросити людей, відповідальних за такі заходи:

- розробку стратегій на основі збору та використання даних (наприклад, стратегій вирішення соціальних проблем);
- впровадження технологічних інструментів;
- захист персональних даних та правових питань;
- обробку великої кількості даних (наприклад, у бухгалтерському обліку).

Команда повинна виконати щонайменше такі завдання:

- підготовка, координація, моніторинг та оцінка стратегій відкриття даних;
- розробка стандартів відкриття даних (або підбір готових стандартів) та їх впровадження;
- інвентаризація та аналіз наявних електронних ресурсів. Підготовка та тестування ІТ-інфраструктури, що буде використовуватися для зберігання та доступу до цих ресурсів (наприклад, API). Підготовка графіків обміну загальнодоступними даними;
- співпраця з неурядовими організаціями, представниками бізнес-сектору та іншими установами, зацікавленими у відкритті та використанні даних.

Надзвичайно важливим елементом роботи команди має стати регулярна (принаймні один раз на рік) підготовка звіту з доступності публічних електронних інформаційних ресурсів за попередній період. Звіт також повинен містити план дій на наступний період, спрямований на покращення доступу до цих ресурсів в Інтернеті. Запорука ефективного процесу відкриття публічних

даних полягає у підготовці працівників до запланованих змін з урахуванням їх досвіду щоденної роботи з даними та того, що вони, ймовірно, матимуть більше зобов'язань, пов'язаних із реалізацією цілей політики.

Дотримання такої послідовності в рамках розробленої політики відкритості (визначення каталогів даних, графіків обміну, стандартів, осіб, відповідальних за впровадження) дозволить успішно впоратися із завданнями, що визначені постановою Кабінету Міністрів України № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних», та реалізувати на практиці принципи Міжнародної Хартії відкритих даних.

Список використаних джерел

1. Звіт за результатами аналітичного дослідження «Стан та перспективи розвитку державних електронних інформаційних ресурсів» URL: http://tapas.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/Report_SEIR_UKR.pdf (дата звернення: 11.04.2021).

2. Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474. *Офіційний вісник*. 2016. № 55. Ст. 1919

3. Про затвердження типових завдань, ключових показників результативності, ефективності та якості службової діяльності державних службовців, які займають посади керівників центральних органів виконавчої влади, на 2019 рік: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1030-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1030-2018-%D1%80#Text> (дата звернення: 11.04.2021).

4. Про затвердження завдань, ключових показників результативності, ефективності та якості службової діяльності державних службовців, які займають посади державних секретарів міністерств, на 2019 рік: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1031-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1031-2018-%D1%80#Text> (дата звернення: 11.04.2021).

5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення попереднього обстеження системи управління якістю міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v_080859-19#Text (дата звернення: 11.04.2021)

6. Загальна схема оцінювання (Common Assessment Framework, CAF) URL: <http://www.center.gov.ua/component/k2/item/3540-%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%0%BD%D1%8F-common-assessment-framework-caf> (дата звернення: 21.03.2021).

7. Методичні рекомендації для впровадження політики відкритих даних, підготовлених в рамках проекту «Прозорість та підзвітність уряду у державному

управлінні та послугах (TAPAS) URL: <https://data.gov.ua/pages/metodychni-rekomendatsii> (дата звернення: 21.03.2021).

Степанюк Я. І., ординатор 1-го медичного факультету інтенсивної медицини, лікар Університетської клініки Буловка, *Празький Карлов Університет, Прага, Чеська Республіка*

Козирєва Н. В., кандидат філософських наук, доцент, *Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Україна /*

Stepaniuk Yaroslav, graduate of Charles University 1. Faculty of medicine Anesthesiologist in Anesthesiology department of *University Hospital Bulovka Prague, Czech Republic*

Nataliia Kozryieva, Ph.D., Associate Professor, *O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine*

**ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ /
ORGANIZATION OF HEALTHCARE SYSTEM
IN THE CZECH REPUBLIC /**

Місцева система охорони здоров'я в Чехії до Другої світової війни була переважно приватною і мала одну з найефективніших у Європі систему медичного страхування. Після війни медицину динамічно було перебудовано: вона стала безкоштовною, проте, з розвиненою мережею дільничних лікарів та низькими цінами на лікарські засоби в аптеках. Після падіння тоталітарної системи так званого «соціалізму», чеський уряд здійснив зворотну швидку реорганізацію охорони здоров'я країни, завершену в 1993–1994 рр. Основні принципи модернізації системи такі:

– *децентралізація* – передача муніципальним департаментам охорони здоров'я окремих функцій регулювання медичної сфери;

– *демонополізація та приватизація* – більшість закладів первинної медико-санітарної допомоги, фармацевтичної промисловості, стоматологічної допомоги та санаторно-курортного лікування переорієнтувались на приватну власність, і лише структури, що здійснювали стаціонарну допомогу й переважна більшість клінік та інститутів залишались державними;

– *лібералізація* – вільний вибір страхової установи чи організації, лікувального закладу та лікаря;

– запровадження обов'язкового *медичного страхування (ОМС)*.